

Nr 111.

Av herr **Widlund**, om skrivelse till Kungl. Maj:ts rörande viss ändring i lagen om försäkring mot olycksfall i arbete.

Till 1916 års riksdag avläts en Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om försäkring mot olycksfall i arbete. Enligt särskilda utskottets utlåtande nr 1 hade sagda lags 7 § punkt b, om utbetalande av livräntor till efterlevande, då olycksfall medfört arbetares död, erhållit följande lydelse, vilken även av kammaren godkänts: »till varje den avlidnes minderåriga barn — — — till dess barnet uppnått femton års ålder — — —». Enligt denna lag skulle således barn, som förlorat sin fader, erhålla understöd intill femton års ålder och därefter vara hänvisat till att sig självt försörja. Huru skall nu detta kunna ske? Det är naturligt, att den inkomst en femtonåring kan förvärva ingalunda är tillräcklig för hans uppehälle, även under vanliga förhållanden, vilket torde framgå tydligt nog bland annat därav, att enligt lagens om allmän pensionsförsäkring 17 § fader är ansvarig för pensionsavgiftens erläggande för barn under aderton år. Det ögonskenliga motivet för denna bestämmelse torde vara, att den minderåriga ej kan anses vederhäftig för sin pensionsavgift före aderton år, uppenbarligen på grund av hans otillräckliga och osäkra inkomst. Vid jämförelse mellan sådan mindreårig, som åtnjuter hemmets vård och faderns ekonomiska stöd, men trots detta ej anses själv kunna svara för sin pensionsavgift, och den, som före femton år förlorar sin fader och efter uppnådd femtonårsålder uteslutande är hänvisad till sig själv för sitt uppehälle, torde man ej ett ögonblick sväva i ovisshet, om vem som är bäst rustad att göra sin insats i samhället. Redan här föreligger en stor ojämnhet.

Ännu bjärtare framstår detta förhållande vid jämförelse mellan den faderlösa minderåringen, som vid femton års ålder är hänvisad helt till sig själv, och barn till sådana föräldrar, som på grund av sitt arbete funnit delägareskap i särskilda understöds-, pensions-, änke- och pupillkassor. Vid

behandlingen av olycksfallsförsäkringslagen i andra kammaren den 3 juni 1916 anförde herr Lindqvist i Kosta några exempel på detta.

Änke- och pupillkassan för folkskollärarekåren t. ex. hade före 1901 haft gränsen vid sexton år, men funnit den för låg och höjt den till aderton. I civilstatens änke- och pupillkassa är gränsen för son 21 år, för dotter 25, samt i flere olika verk och inrättningar, såväl statens som Stockholms stads, 21 år.

Gent emot dessa bestämmelser förefaller gränsens sättande till 15 år för arbetarnas barn en allt för snäv behandling av dessa, och man kan ej värja sig för känslan av klasslagstiftning vid en närmare granskning av förhållandet. Herr Lindqvist påvisade även vid förutnämnda tillfälle, huru upphörandet av understödsutbetalning lade hinder i vägen för strävandena att genom fortsättnings- och specialskolor vidga barnens kunskaper och bereda dem ökade möjligheter till såväl utsträckt teoretisk yrkesutbildning som högre allmänbildning, och sålunda komme i uppenbar motsats till de bildningssträvanden, som överallt göra sig gällande, och som riksdagen på bästa sätt söker uppmuntra, vilket även underströks av herr Branting.

Ytterligare en sak torde i sammanhang härmed böra beröras. Sedan en rätt lång tid tillbaka hava s. k. skollovskolonier arbetat i Sveriges större städer, för att genom beredande av tillfälle till landsvistelse under sommarferierna för fattiga och klena barn stärka dessa i fysiskt hänseende och samtidigt på lämpligt sätt bibringa dem några begrepp om de första och enklaste hygieniska fordringarna. Nyttan av detta koloniarbete har visat sig vara så betydande, att dess värde ej kan till fullo uppskattas, därom äro både läkare, lärare och föräldrar fullkomligt ense. Jag har i en motion till denna riksdag framfört vissa önskemål beträffande sagda koloniverksamhet. Om man tänker sig, att ett barn, som fått tillfälle att njuta vila och vinna krafter under sina ferier, efter skoltidens slut ej längre kan beredas sådant tillfälle, är det av vikt att vad som uppbygts genom koloniverksamheten får stadgas och fullt och helt tillgodogöras fysiken, innan de ansträngningar, som följa självförsörjandet hinna ingripa uti och inverka på utvecklingen. Skulle genom ett inträffande dödsfall den minderårige redan vid femtonårsåldern bliva uteslutande hänvisad till sig själv för sitt uppehälle, är det tydligt, att vad som uppbyggts genom en god och välsignelsebringande verksamhet hastigt, och ofta nog fullständigt, nedbrytes genom de krav, som självförsörjandet ställer på den faderlöse. Grunden till en förtidig ohälsa, nedsatt arbets- och förvärvsförmåga och predestination för sjukdomar, som göra individ^{en} till en börda för samhället i stället för en värdefull kraft inom ^{detsamma}, lägges på detta sätt, och samhällets ingripande kan komma att påkallas långt tidigare, än om ett stöd funnits, som möj-

liggjort för den uppväxande att hinna erhålla mera stadga och kraft, innan kampen för uppehållet helt lagt beslag på allt, som kunnat bliva av nytta för individens kommande verksamhet. Det torde vara obestridligt, att ju mera det uppväxande släktets villkor kunna förbättras, desto större valuta erhåller samhället av dess verksamhet, och desto mindre påkallas samhällets understöd och hjälp vid inträffande oförmögenhet till arbete.

På grund av vad jag härovan anført får jag härmed anhålla,

i

att rksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i lag om försäkring för olycksfall i arbete, att åldersgränsen för utbetalande av understöd till sådana barn, som enligt gällande lag äro berättigade till dylikt understöd, framflyttas från femton till aderton år.

Stockholm den 25 januari 1917.

Thure Widlund.
